

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פרשת

תרומה - זכור

ה'תשפ"א

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ועוד יש לומר, שלכן לא נאמר ויתנו לי אלא ויקחו-לי, שבזה משדלו הכתוב ליתן בעין יפה כדי לקיים בו תכם לב יקח מצות (משלי י, ח).

ושמא יש לומר כי זו כוונת ר' עקיבא באמרו דברה תורה כנגד יצהר"ע. (וכפי שהביאו רש"י ויקרא, קדושים, יט, כה').

לכן נאמר וידבר, דבר.

דרשת ויקחו לי תרומה תקחו את תרומתי

יש ליתן טעם מדוע נאמר בשני אופנים:

ויקחו לי תרומה

תקחו את תרומתי

ובשימת לב, יש לומר, שהבדיל הכתוב בין תרומה מיראה ותרומה מאהבה. כיצד:

האופן הא', ויקחו לי תרומה היא הנקראת תרומה סתם, והם יקחוה כלומר יתנוה לי, והיא תרומה הניתנת מיראה. ונרמזת מהמלה ויקחו. שילחמו עם יצרם אשר אינו נותן להם נדבת לבם, ויקחוהו לצד הנתינה.

וידבר ה' אל-מלשה לאמר:

דבר אל-בני ישראל ויקחו-לי תרומה מאת כל-איש אשר ידבנו לבו תקחו את-תרומתי. (כה, א-ב')

יש לשאול, מאחר ובתרומה עסקינו, מדוע ישתמש הכתוב בלשון קשה וידבר, וכן דבר. ולכאורה היה לו להשתמש בלשון רכה, באמירה. ויאמר וכו' אמור וכו' ויקחו לי תרומה, כדי להטות לב התורמים למצוה.

ועל דרך הדרש יש לומר כפי שדרש ר' אלעזר (בבא בתרא ט.). גדול המעשה יותר מן העושה.

שירדה התורה לסוף דעתו של האדם שהוא בהול על ממונו, ויאמר לעצמו אם בתרומה עסקינו, הריני אנוס וכו'.

לכן הזכיר הכתוב בנתינת התרומה דיבור קשה. שיהא הדיבור מעשה את האדם ליתן בנדיבות הלב, ושיהיו אחרים טורחים בעבורו לעזרו להתגבר על יצרו, ולשדלו ליתן בנדיבות לבו.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

בלבד. וכמאמר הזוה"ק (קל"ה עמ' א')
וּכְדֵין בְּרִחִימוֹ דִּילֵיהּ בַּאֲהַבְתוּ תְּקַחְוּ
אֶת תְּרוּמָתִי.

ועל דרך הרמז ירמוז הכתוב למובא
בזוה"ק (שמות קל"ד עמ' ב') זְכָאִין
אִינוּן צִדִיקָא, דִּידְעֵי לְשׁוֹאֵה רְעוּתָא
דְּלַבְהוֹן לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא,
שִׁידְעִים לְכוּון רְצוֹן לְבָם לְקַב"ה, בְּגִין
לְאִמְשָׁכָא רְעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן לְגַבֵּייהוּ
מֵעֵילָא לְתַתָּא. ועל ידי כך להמשיך
את רצונו אליהם מלמעלה למטה.

כמו כן בענין התרומה: וְיִקְחוּ-לִי
תְּרוּמָה הוּא מְלַמְטָה לְמַעְלָה, תְּקַחְוּ אֶת
תְּרוּמָתִי הוּא כְעֵין הַשְׁכֵּר, מְלַמְעֵלָה
לְמַטָּה.

וכאומרו: תְּרוּמַתְכֶם מְלַמְטָה, מוֹשַׁכְתָּ
שְׁפַע תְּרוּמָתִי אֵלֵיכֶם מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה.

ועל פי זה יובן מדוע הראה
הקב"ה לְמִשָּׁה מְטַבֵּעַ שֶׁל אִשׁ דּוֹקָא
וְלֹא מְטַבֵּעַ רְגִיל בְּאִמְרוֹ זֶה יִתְּנוּ.
שְׁבֻזָּה גִילָה סוּדוֹ לְנִבְיָאוֹ כִּי צִדַּד
לְהַמְשִׁיךְ הַקְדוּשָׁה מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה. כִּי
אִשׁ הַמְטַבֵּעַ תַּעֲלֶה לְמַעְלָה, וְבָה
הִרְאָה לוֹ אֶת מִשְׁקֵלָהּ, וּמִשְׁקֵלָהּ יוֹרֵד
הוּא לְמַטָּה.

וּרְמִזוּ לוֹ בְּזֶה סוּד הַעֲבוּדָה
הַנִּרְצִית. שְׁעַל יְדֵי וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה,

והאופן הב', תְּקַחְוּ אֶת תְּרוּמָתִי הוּא
הַנִּקְרָאת תְּרוּמָתִי, מְלִשׁוֹן חִיבָה,
תְּרוּמָה הַשְּׁיִיכַת לִי, וְנֹאמַר בְּהַתְּקַחְוּ
אֶת תְּרוּמָתִי, שְׁזוֹ תְּרוּמָתִי הַאֲהוּבָה
עֲלַי, שְׁהִיא נִיתְּנָת מְנַדְבַת טוֹב הַלֵּב,
וְעַל כֵּן נֹאמַר בְּהַתְּקַחְוּ, שְׁרִמְזוּ הַכְּתוּב
בְּהַשְׁכֵּרָה בְּצִידָה.

וּשְׁמַא יֵשׁ לְוֹמַר שְׁזוֹ הִיא כּוֹנֵנָת
אוה"ת הק' בפר' ויקהל לה, כא: ויבאו
כל איש אשר נשאו לבו, ואשר נדבקה
רוחו. פירוש שהן שתי הדרגות
במתנדבים, הא' הוא המתנדב ברצון
נפשו כפי יכולתו וערך ממנו, ולזה
יקרא נְדָבָה רִחוּ, והב' הוא המתנדב
יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו,
ולזה יקרא נְשָׂאוֹ לְבוֹ, פִּירוּשׁ שֶׁהַלֵּב
מִנְשָׂאָהּ וּמַעֲרִיכּוּ בְעֶרְךָ עֵשִׂיר יוֹתֵר
מִמָּה שֶׁהוּא לְתַת דְּבַר יִקֵּר. ע"כ דבריו.

ולעומקו של מקרא יאמר שהם הם
הדברים, וכנ"ל, שֶׁהַלֵּב מְדוּכָבְבֵנוּ.
וְרִצָּה הַכְּתוּב לְוֹמַר, שֶׁגְדוּלַת הַנְּדִיבוּת
מֵאֲהָבָה מֵאִשֶׁר מִירָאָה, וְאִשֶׁר עַל כֵּן
הַנּוֹתֵן מִירָאָה יִקְרָא בּוֹ וְיִקְחוּ לִי
תְּרוּמָה.

ולעומת זאת הנותן מאהבה, עליו
הכתוב אומר תקחו את תרומתי. ואשר
על כן נקראת תרומתי ולא תרומה

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ולעומקו של מקרא יש לומר מלשון **דוּבְב** שִׁפְתֵי יִשְׁנִים (שה"ש, ז, י') ודרשוהו (יבמות צז). שכל האומר דבר תורה משמו של הנפטר, שפתי הנפטר דובבות בקבר. כלומר שהוא כעין מניע את שפתי הישן בקברו. כענבים הללו, מה ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליהם מיד **דובבים**, כלומר **מוציאים משקה החבוי בהם**, אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפיהם בעוה"ז שפתותיהם דובבות בקבר.

כמו כן בענינינו. יש שהפעולות מדובבות את הלב ויש שהלב מדובב את הפעולות:

יש שהפעולות מדובבות את הלב כמובא בכוזרי לר' יהודה הלוי, אחרי הפעולות ימשכו הלבבות. וכשאדם נותן מעט נפתח לבו ליתן יותר, ואז הפעולות מדובבות את הלב, וזו דרגה תחתונה של נתינה.

ויש שהלב הוא המדובב את הפעולות, כאשר הנתינה היא מן הלב. ליתן בהרחבה, ואחרי הלבבות ימשכו הפעולות, והיא הדרגה היותר עליונה. היינו דכתיב **יְדַבְּנוּ לְבוֹ, לְבוֹ יְדוּבְבֵנוּ**, וזו הנקראת **תְּרוּמָתִי**.

ועל דרך הצח, **יְדַבְּנוּ**, בגימטריה ע"ב. ובא הכתוב לרמוז לך, שבעת

שהוא רצון הלב מלמטה למעלה, מתרוממים הצדיקים אל הקב"ה להתדבק בשכינה הקדושה העליונה כמטבע של **אש** קודש העולה למעלה, ועל ידי זה ימשיכו את הרצון העליון **מלמעלה לדור אתם למטה** כמשקלה של המטבע היורד מלמעלה למטה.

ולכן כָּפַל הכתוב לומר **וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה**, מתתא לעילא, **תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי מֵעֵילָא לְתַתָּא**.

דרשת יְדַבְּנוּ

מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יְדַבְּנוּ לְבוֹ.
(כה, ב').

יְדַבְּנוּ. לפשוטו של מקרא, פירש רש"י לשון נדבה. והוא לשון רצון טוב.

ולעומקו של מקרא יש ליתן טעם לפירושו **רצון טוב**. ובשימת לב נאמר ידבנו לבו, ומאי לבו, שנדבת הלב היא, וזה מובנו של רצון טוב. וכדמתרגם אונקלוס **רְעוּתָא דְלָבָא**. ומוסיף תרגום יונתן **ולא באלמותא**. לשון אלימות. שלא הכריחוהו מן החוץ אלא **רצון פנימי** הוא מתוך מעמקי לבו.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

לא רק תתנו לי אלא גם תקחנו מאתי,
ולך תהא תרומתי.

ועוד י"ל יִדְבְּנוּ מלשון אָרַץ זָבַת
קֶלֶב וְדָבַשׁ. שאותיות ז' וד' מתחלפות
הן במוצא הפה, ועוד שתרגום של **זב**
הוא דב. כן לבו יזוב דמים יקרים של
צדקה. [וכפירוש רש"י שמות יג,ה]: **זבת**
חלב ודבש. חלב זב מן העזים, והדבש
זב מן התמרים ומן התאנים. וכן
פירש"י [מגילה ו.]: העזים אוכלין
תאנים **והדבש נוטף מהן והחלב זב**
מן העזים ונעשים כמין נחל. ומלשון
יִדְבְּנוּ משמע שתהיה לו מציאות של
ארץ זבת חסד. וזה ידבנו לבו.
שמתוך לבו יזוב מעיינות של טוב
וחסד. זאת התרומה הנרצית לפני
השם.

ועל דרך המוסר והצצה י"ל שלא
תהיה פעולת הנתינה פעולה חד פעמית
והתעוררות רגעית אלא **ידבנו לבו** את
דמיו הם כספי צדקתו **ימים רבים**.
[וע"ד הרמז ככתוב ויקרא טו,כה: **כי-יזוב זוב**
דמיה ימים רבים] שזו התרומה הנרצית
לפני השם.

נתינת הלב מרצון טוב, בזקקים לו ע"ב
מלאכים קדושים שהם שמות ע"ב של
חסד ה', כדי להוציא מיד את רצונו
הטוב אל הפועל.

ועוד על דרך הצצה, בגימטריה קטנה
יִדְבְּנוּ היא 9, כלומר ט', וזה יורה על
טוב לבו.

והשפתי חכמים פירש לשון **יִדְבְּנוּ**
כאלו אמר **ינדבנו** והנו"ן מובלעת
בדגש הדל"ת.

ועל פי הערת השפתי חכמים שידבנו
הוא קיצור מהמלה **יִנְדְּבָנוּ**, שהנו"ן
מובלעת בדגש הדל"ת, הרי אם נגלה
שוב את הנו"ן לכתוב **יִנְדְּבָנוּ** לבו, הרי
לבו הוא קמ"י **שְׁמַעְשֵׂהוּ לְנִדָב** עצמו
לדבר מצוה.

ועל דרך הגימטריא ינדבנו עולה ק"ח
ד"י. ובזה ירמוז שכל הנותן **לוקח די**
צרכו שכרו מושלם.
ועוד יאמר, שהמלה ינדבנו בגימטריא
קטנה היא 5, כחמש אצבעותיו כשנותן
ביד מלאה.

ועוד על דרך הצצה, ידבנו"ו לבו הוא
נוטריקון יתן דמיו ברוח נדיבה ורצון
לבו, וכאומר לו בוראו: זה האופן בו
תרומתך תהיה תרומתי, כי בזה האופן

לעומקו של מקרא פר' תרומה

לאלו שהביאוהו. שבמעשה תשובתם
נזדרזו להביא את זהבם למשכן.

ובשימת לב, מכאן אתה למד גודל
חביבות תשובתם לפני בוראם. שכן
לעגל הביאו מן המיותר שבידם, ממה
שהיה גס לבם, שלכן נאמר וְדִי זָהָב,
(תחילת דברים), דאמרי דבי ר' ינאי
(ברכות לב.) כך אמר משה לפני
הקב"ה רבונו של עולם בשביל כסף
וזהב שהשפעת להם לישראל עַד
שֶׁאֵמְרוּ דִּי הוּא גֵרָם שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל,
שנאמר וְדִי זָהָב. אם כן לעגל הביאו
את המיותר שבידם, ואילו למשכן
לגודל חביבות תשובתם הביאו את
עיקר זהבם, כל אשר נותר בידם.

ועדיין יש לשאול לפי התנחומא
הנ"ל מדוע תקדים קריאת פרשת
תרומה לקריאה של מעשה העגל
בפרשת כי תשא. והרי נצטוו על
המשכן לכפר בו על מעשה העגל,
וצריך לכאורה להיקרא אחריו.

אמנם יש צד לומר כי כאן הקדים
הקב"ה תרופה למכה, אך יש ליתן
טעם מה הקדמת תרופה למכה יש

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם
זהב וכסף ונחשת (כה, ג.)

מובא בתנחומא (ח) יבא זָהָב
שְׁבִמְשֹׁכֵן וְיִכְפֹּר עַל זָהָב שְׁנַעֲשֶׂה בּוֹ אֶת
הָעֵגֶל.

יש לשאול, והרי אין קטיגור נעשה
סניגור, וכיצד יבוא זהב ויכפר על
הזהב.

יש לומר שכאן לימדנו הכתוב
תשובת המשקל. שלא הזהב מכפר,
אלא תשובת המשקל של המביאים
את הזהב מכפרת. וידויק מהמשך
המדרש:

וַיִּתְפָּרְקוּ פֶּל הָעֵם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב וְגו'
(שמות לב, ג). ותשובת המשקל היא
לגבי העם, שנזדרזו להביא זהבם
למשכן יותר משנזדרזו להביא את
זהבם לעגל. וכנגד וַיִּתְפָּרְקוּ מִן הַזָּהָב,
התקיים בהם עתה וַיִּתְכַפְּרוּ מִן הַזָּהָב.

ועל דרך הצת, ידויק מלשון המדרש:
יבא זָהָב וְיִכְפֹּר עַל הַזָּהָב. יבא זָהָב.
והרי אין הזהב בא אלא על ידי
מביאיו. ולכן הכוונה באומרם יבא זָהָב

לעומקו של מקרא פר' תרומה

בנוסף על הנאמר לעיל. שעל ידי התשובה **מתרוממים** ישראל מדרגת השפלות שאירעה להם בעת מעשה העגל, אל מקום רום כסא הכבוד, והקב"ה כביכול **מתרומם** יחד אתם, ולכן אמר **תְּרוּמָתִי**. **שהתרוממותם היא התרוממותי**.

ועל דרך הרמז, יש לומר שתּרמוז הפרשה על חלקנו בתורה הקדושה, שהיא **המשכן הרוחני** שלנו. שכתוב אחד אומר **וְזֹאת תְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם וכתוב שני אומר וְזֹאת תְּתוּרָה אֲשֶׁר שָׁם מִלְּשָׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. אתיא **וזאת וזאת** לגזירה שוה, **ובדרך של אל תקרי**. אל תקרי **וְזֹאת תְּתוּרָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם** אלא **וְזֹאת תְּתוּרָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם**. והכוונה מאת המלאכים. פירוש:

שכאשר רצו המלאכים את התורה אצלם, שאמרו מה אנוש כי תזכרנו, כביכול אמר לו הקב"ה למשה, לך אמור להם לישראל, **וְזֹאת תְּתוּרָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם**, מהמלאכים.

וכן נקראו המלאכים **כל איש בזוה"ק** (תרומה קמ"ז עמ"א) **מֵאֵת פֶּלְ אִישׁ אֱלֹוֵי מְלֶאכִינּוּ עֲלֵאִינוּ**. וכך ידרש,

בקריאת הפרשיות. שהרי **בפועל** לא קדם המשכן לעגל.

ויש לומר, שבכל שנה ושנה עת נקראת פרשת העגל בציבור, **עלול להתעורר קטרוג** על עם ישראל. ואשר על כן נוהגין שימעך הבעל קורא קולו, שלא יעורר מדנים. וכדי למנוע הקטרוג הזה, נקבעה פרשת תרומה **לפני** מעשה העגל שהוא בפרשת כי-תשא, כדי שיבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, עוד בטרם נקרא בציבור.

וכשם שהקדים קריאת פרשות תרומה תצוה למעשה העגל כן יש לומר שמחל להם הקב"ה לישראל **מעיקרא**, והיא התשובה השלימה הנרצית.

וזה שסיים התנחומא הנ"ל: אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: פִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּה לָךְ וּמִמְכּוֹתֶיךָ אֶרְפְּאֶךָ (ירמיה ל, יז). שלא רק ירפא המכה אלא הארוכה והרפואה תהיה **מתוך המכה עצמה**, שנאמר **וּמִמְכּוֹתֶיךָ אֶרְפְּאֶךָ**, וזאת ישיגו ע"י תשובה מאהבה, היא תשובת המשקל האמורה לעיל.

ועל פי הדברים האלה, יובן אמרו **וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תִּקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי**,

לעומקו של מקרא פר' תרומה

למראה. כן התורה הנלמדת על ידך תהיה לך למרגג למחזי, ותתגלה לפניך ביפי תפארתה.

וְתוֹלַעַת. כפירוש רש"י במסכת תענית כח. להכי קרי ליה [לדוד] בספר שמואל (ב כג) עדינו העצני **שבשעה שעוסק בתורה מעדן עצמו כתולעת** וכשיוצא למלחמה מתקשה כעץ.

וכפירוש אוה"ח הק' [במדבר כו, כג]: ואומר לתולע וגו' רמז הכתוב תנאי השגת התורה בשמות משפחות יששכר, והם מ"ח כאומרם (אבות פ"ו) **במשנה שהתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים**, הנה משמעות **תולע** יגיד שני פרטים, א' ישים עצמו כעדין זה כאומרם ז"ל (מו"ק טז:): על דוד שנקרא עדינו העצני, ב' שיתעסק בפיו כתולע זה שכחה בפיה כי לעמל פה נברא האדם, **וב' דברים אלו כוללים כל ענפי הענוה וכל ענפי הלימוד המנויים במ"ח מעלות הנזכרים**. עכ"ד.

הכי נמי, ירמוז הכתוב באומר **וְתוֹלַעַת** שיעשה עצמו כתולעת, ללא שמץ של גאווה ובוזה יזכה לתורה אשר שָׁמָּה מְשֻׁכָּנָה בבעלי ענוה.

מאת כל איש, מאת כל מלאך, **אשר ידבנו לבו** לפיו לומר מה אנוש כי תזכרנו אשר תנה הודך על השמים, החזר להם תשובה וכי יצר הרע יש ביניכם, וקה את התורה מאתם, שנאמר תקחו את תרומתי, תקחו את תורת שנתנה ב- **מל** יום.

וכיצד יזכו בתורה מאת המלאכים, על ידי שתלמדו מהם את סודות קניני התורה הרמוזים בפרשה. והם:

זָהָב כנגד העיון בה, והוא נוטריקון זה בכה וזה בכה, וְנִקְסָף כנגד הגירסה בה, **שנכספה** וגם כלתה נפשו לגרוס בה תדיר, וְנִזְהָשֶׁת כנגד החידושים שמחדשים בה, והוא נוטריקון נִימָא חידוש שבה תדיר, וְתִכְלֶת שבלימודך תשים לך נגד עיניך, מה תכלית הסוגיה. וְאַרְגָּמָן. ארגמן גימטרי' רצה, עם הכולל. שתרד לסוף דעתם של חז"ל מה רצה הפסוק, התנא או האמורא לומר בענין זה. ועוד יש לומר וארגמן שתהא התורה נארגת לפניך סוגיה אחר סוגיה כאריג יקר שיש בו חטיבה אחת. ועוד יש לומר כלשון התרגום, מדוע נקרא שמו אתרוג, שהוא מרגג למחזי, נחמד

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ובורא רע, ובבואם לקבוע פסוק זה בברכת "יוצר" בשחרית, תקנו חז"ל את המלה "רע" ללישנא מעליא לאמר: יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא את הכל. והוינן בה, מדוע לא יתקנו ובורא טוב וכו', ומאי ובורא את הכל. אלא כשברא הקב"ה את העולם ברא תחילה יצר הרע, שהוא הכח המניע לחיות של העולם. וכאומרם ז"ל במדרש לעיל: ללמדך שאלו לי יצר הרע, לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד בנים, וכדי לרסן את יצר הרע ברא הקב"ה את התורה תבלין ליצר הרע. כאומרם ז"ל [קידושין ל:]: אמר להם הקב"ה לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו. לכן נאמר מאדמים שעל ידי מים של תורה יכניע את יצר הרע הנקרא מאד.

או כלך לדרך זו: חלק את המלה מאדמים לשלשה, כזה: מן אדם ים. אדם באמצע ואותיות מים משני צידיו. ואדם הוא אותיות מאד, לרמוז שיצר האדם רע מנעוריו. שבהיותו בבטן אמו בתוך מים אין שולט בו יצר הרע, אלא משננער מבטן אמו.

שני. ירמוז לחזרה על הסוגיה פעם שניה ויותר. ויש שיהיה שיש בלימודו. וערת אילם הן המידות טובות של האבות הקדושים שנקראו אילים, והמלה ערת תרמוז על מידת החסד, כפי שנאמר ברבקה ותער כדה וגו' ותשאב לכל-גמלו. וכן מצינו שהמלה ערת היא מע"ב שמות החסד והרחמים היוצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט, שבפרשת בשלח, יד, יט, ולפי השיטה השלישית של פסוק אחד ביותר ושנים בהיפוך.

מאדמים ירמוז על יצר הרע. חלקהו לשתי מלים מאד מים, שעל ידי מים של תורה יכניע את יצר הרע הנקרא מאד. כמובא במדרש רבה קהלת פרשה ג', עה"פ והנה טוב מאד. והנה טוב, זה יצר טוב, מאד, זה יצר הרע. וכי יצר הרע טוב מאד, אלא ללמדך שאלו לי יצר הרע, לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד בנים, וכו' ע"ש.

ולעומקו של מקרא יאמר, כי זה יסוד אומרם ז"ל במסכת ברכות [יא:]: כתיב רע וקרינן הכל, לישנא מעליא. פירוש: כתיב בישעיהו מה פסוק ז': יוצר אור ובורא חשך עשה שלום

לעומקו של מקרא פר' תרומה

שכאן בפרשת תרומה היא פרשת הציווי, נכתב **שָׁמֶן לְמֶאֱרָ לְלֹא וו"ם**, ואילו בויקהל היא פרשת העשיה נכתב **וְשָׁמֶן לְמֶאֱרָ, בְּשָׁנֵי וו"ן**. וְשָׁמֶן לְמֶאֱרָ לומר לך **שהעשיה, היא שמחברת בין ישראל לאביהם שבשמים**.

ועל דרך הסוד, שני הווים הם כאות ו"ו על גבי ו"ו, שהיא ו"ו היסוד העולה ומתארכת דרך התפארת עד הכתר העליון, כסולם המוצב ארצה על גבי המלכות, וראשו מגיע השמימה עד החולם הנכסף שבאצילות שבכתר העליון. היא נקודת החולם שמעל הו"ו, היורדת ומגיעה עד היסוד.

בְּשָׁמִימִם, שנאמר לא **בְּשָׁמִימִם** הוא לאמר מי יעלה לנו השְׁמִימָה וְיִקְחֶהָ לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה (דברים ל, יב). **לְשָׁמֶן הַמִּשְׁחָה** ירמוז על השפלות והענוה שאדם צריך לְשָׁחֹת ולהגיע למידה זאת.

וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. קטר בארמית קשר. וכתרגום יונתן על הפסוק **וְרֵאִיתָ אֶת אֲחֵרֵי (שמות לג, כג)**, ודרשו בו

ועוד יש לומר שבאמרו מְאָדְמִים רמז בזה שהכנעת היצר הרע הוא משעת יצירתו של אדם הראשון. שנאמר מאדמים, ובהיפוך אותיות, קרא מימי אדם.

וְעָרַת תְּחָשִׁים. תְּחָשִׁים נוטריקון תיחליץ הושים. כדאמרו בני גד ובני ראובן למשה רבנו וְאֶנְחָנוּ וְנִחַלֵּץ חָשִׁים לְפָנֵי כְּנִי יִשְׂרָאֵל וְתַרְגּוּמוֹ וְאֶנְחָנָא וְנִדְרִיז מְבַעִין, שיהיה זריז לעבודת ה'. **וְעֲצֵי שִׁטִּים שְׁשִׁית עֲצוֹת בלבנו כנגד רוח שטות, כדאמר ריש לקיש אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (סוטה ג).**

שָׁמֶן לְמֶאֱרָ שיהיה ניהן בשם טוב, כמדרש רבה שמות ויקהל פרשה מח' טוב שם משָׁמֶן טוב, כְּמֵה הוֹלֵךְ שָׁמֶן טוב מקיטון לְטָרְקֵלִין, וְשֵׁם טוב הוֹלֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. ושמו הטוב יהיה לו להאיר בתורתו, שנאמר **שָׁמֶן לְמֶאֱרָ**.

ובשימת לב יש להאיר ההבדל בין שָׁמֶן לְמֶאֱרָ הנאמר בפרשתנו, פרשת תרומה, שהיא פרשת ציווי המשכן, ובין וְשָׁמֶן לְמֶאֱרָ הנאמר בפר' ויקהל היא פרשת עשית המשכן.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

אֲבְנֵי שֵׁהֶם ירמוז **שישימם** לאלה הדברים **על לוח לבם של בני ישראל** בכלל ועל תלמידי חכמים בפרט. וכן בלשון ארמית באמרו **אֲבְנֵי יתכוון על בְּנֵי**. ובאמרו **אֲבְנֵי שֵׁהֶם** ירמוז לומר **על בְּנֵי שֵׁהֶם**, וכאמרו על הבנים היקרים שהם כשהם אבן היקרה. וכן שכך ראוי לעשות לבנים **שֵׁהֶם** כבניו של **משה**. ו**שֵׁהֶם** בהיפוך אותיות משה.

וכן ירמוז באמרו **אֲבְנֵי מְלֵאִים**, לבנים **הממלאים** עצמם בש"ס ופוסקים.

ועל דרך הצח, לְאֶפֶד וְלַחֲשׂוֹן נוטריקון **לאמץ פדותנו ולהחיש שנת גאולתנו**.

דרשת וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם (כה, ח')

בְּתוֹכְכֶם. לכאורה אפשר לפרש בשתי לשונות. בתוכם **ביניהם**. ובתוכם **ממש**, בתוך כל אחד ואחד.

שהראהו **קשר** של תפילין, ותרגם יונתן בן עוזיאל וְתַחֲמִי ית **קְטוֹר** דְּבִינָא דְתַפִּילִי. ואשר על כן תדרש קטרת הסמים **לקשר** שאדם קושר עצמו לשכינה הקדושה כעין **קשר של תפילין**.

ובשימת לב, יש להאיר בזה שני נוסחים בתרגום יונתן. הא' **קְטוֹר דְּבִינָא**, והב' **קְטוֹר דְּבִינָא**. **קְטוֹר דְּבִינָא** הוא קשר של יד, ו**קְטוֹר דְּבִינָא** הוא קשר של ראש. שכן דְּבִינָא כוונתו חיצוני, שנראה בחוץ, מאחור. שנאמר וראית את אחורי. וה- **קְטוֹר דְּבִינָא** יוֹרָה על **הקשר המעשי** שבין האדם לקונו, הוא מעשה המצוות, ו**קְטוֹר דְּבִינָא** יוֹרָה על הקשר הרוחני שבין אדם לקונו, הוא ענין המחשבות העליונות וכוונות ועניני אמונה ויראת שמים ואהבת השם.

ועל דרך הצח, יֹאמֶר כנ"ל, וְלַקְטָרֶת הַסָּמִים. אל תקרי **הסמים** אלא **הַשָּׁמִים**. שאינם יכולים להתקשר לבוראם, אלא **אלו הַשָּׁמִים** יראתם על לוח לבם.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

כלומר זה לצד זה. ורמב"ן פירש בתוך הפעמונים. בגו. בתוך הרימונים ממש.

ואף כי חלקו רש"י והרמב"ן בעניין הרימונים, לגבי ושכנתי בתוכם סתמו ולא פירשו. האם נאמר ביניהון, כאונקלוס וכאוה"ח הק' כאן, או שמא יש לפרש בתוכם ממש, בתוך כל אחד ואחד, כאונקלוס בפרשת תצוה. וכאוה"ח הק' בפרשת קדושים.

ואשר על כן, מקום הניחו מן השמים לחלק ולומר: שתלוי הדבר אם עושים רצונו של מקום: שאם עושים רצונו של מקום הרי השכינה הק' בתוכם, בתוך כל אחד ואחד בפרט וגם ביניהם בכלם יחד.

ואם ח"ו אינם עושים רצונו של מקום, ואינם זכאים שתשרה שכינה בתוך כל אחד ואחד, על כל פנים מחסדי המקום ב"ה שלא יטוש ה' עמו, ומשרה שכינתו על כל פנים ביניהם. ונרמז בפסוק השוכן אתם בתוך

טומאותם. (ויקרא טז, טז)

אוה"ח הק' פירש בשתי הלשונות. כאן בתרומה פירש ביניהם, בתוך בני ישראל שיקיפו המשכן בד' דגלים. אך בחומש ויקרא בפרשת קדושים, פרק י"ח, מפרש אוה"ח הק' בתוך ממש. וזה לשונו: בעשות המצוה נעשה האדם מרכבה לשכינה ומתהלך ה' בתוכו, והוא סוד ושכנתי בתוכם.

וכן מצינו שתי לשונות אלו בתרגום אונקלוס. בפרשתנו, מתרגם אונקלוס בתוכם ביניהון. ויַעֲבֹדוּן לְשִׁמִּי מִקִּדְשָׁא וְאַשְׁרֵי שְׂכִינְתִי בִּינֵיהוֹן. וכן תרגם בויקהל (כח, לג) לגבי הפעמונים שבתוך הרימונים ביניהון. וַיִּגִּין דְּזִבְחָא בִּינֵיהוֹן סְחֹר סְחֹר. כלומר ביני ביני, פעמון בין שני רימונים נקרא בתוך הרימונים. אך בפרשת פקודי, תרגם אונקלוס ויקבו ית זגיא בגו רמוניא. (לט, כה). ופירושו בתוכם ממש. שהפעמון יהיה מוכנס בתוך הרימון.

וכמו כן, מצינו מחלוקת רש"י ורמב"ן בענין הפעמונים אם יתנם בין הרימונים או בתוכם ממש.

רש"י פירש בתוך הפעמונים ביניהון, כאונקלוס בפרשתנו, בין הרימונים.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ובשימת לב, רש"י כביכול הוסיף בד"ה ו' שאינה קיימת בפסוק אצלנו: **וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** והרי הפסוק הוא: **אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** ותוספת ו' יתירה זו, מכריחה את רש"י להוסיף גם את המלה **הוא** כפירושו לפשוטו של מקרא. כזה:

וְאֵת אשר אדבר עמך שם את כל אשר אצוה אותך - אל בני ישראל **הוא.**

ולכאורה היה נראה לומר כי רש"י הוסיף את האות ו' בדבור המתחיל לתפארת **הפשט**, אלא שהשפתי חכמים מעיר במקום שאכן, **בספר התורה של רש"י** היה כתוב עם וי"ו: **וְאֵת.**

וכן בפירוש ר' אברהם אבן עזרא, מצינו שגם **בספר התורה שלו נמצא וי"ו יתירה**, וז"ל: **וטעם וי"ו וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה ככה הוא:** מלת ודברתי מְשֻׁרָת בעבור אחרת. כאילו כתוב ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים. **ולא הזכיר הדבר המדובר.** והטעם שאדבר אתך להודיע

דרשת ייתור האות ו' בפסוק
וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ונועדתי לה' שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על-ארץ העדת את כל-אשר אצנה אותך אל-בני ישראל: (כה, כב')

דרשת ייתור האות ו' בפסוק
וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ונועדתי לה' שם ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על-ארץ העדת את כל-אשר אצנה אותך אל-בני ישראל: (כה, כב')

פירש רש"י על הפסוק את כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: בתוספת ו' בדבור המתחיל: **וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** הרי וי"ו זו יתירה וטפלה, וכמוהו הרבה במקרא, וכה תפתר: **וְאֵת** אשר אדבר עמך שם את כל אשר אצוה אותך - אל בני ישראל **הוא.** עכ"ל.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ובעל העמק דבר, הנצי"ב מוולוז'ין, בפירושו על התורה מקיים את **שני הנוסחים**, את, ואת, עם ו ובלי ו': את בלי ו' מורה שיש שני אופני תורה שבע"פ, חזא הלכות המקובלות מהקב"ה, שנית מה שהעלה משה בעמלו ובסיעתא דשמיא, וכן הפירוש כאן ודברתי אתך וגו' **את** כל אשר אצוה וגו', אפילו סיעתא דשמיא מה שתעלה בפלפולך.

ולפי הנוס' **ואת** עם ו' הוא דבר בפני עצמו ומתפרש כמו בס' דברים י"ח י"ח נְבִיאֵי אַקִּים לָהֶם מִקְרָב אַחִיקָם כְּמוֹד וְנִתְּתִי דְבָרִי בְּפִיו וְדָבַר אֲלֵיהֶם **את** כָּל-אֲשֶׁר אֶצְוֶנּוּ וְהִינּוּ דְבָרֹת לִשְׁעָה. ולעומקו של מקרא יש לומר שהתכוון בפירושו למה שהוסיף רש"י **הוא**, כדאמר להם משה לישראל בפרשת המן [טז,כג] וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם **הוא** אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה שְׁבַתוֹן שְׁבַת-קֹדֶשׁ לַיהוָה מִזֶּה אֶת-אֲשֶׁר-תֹּאמְרוּ אָפוּ וְאֵת אֲשֶׁר-תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ וְאֵת כָּל-הַעֲדָף הִגִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְתּוֹ עַד-הַבֶּקֶר. ועוד יש לומר כי יתאים פירושו גם לפי האבן עזרא שפירש את הו' היתירה כאומר ודברתי פעמים: בלי ו' דברים לדורות, ועם ו' דברים לשעה.

סודי ולהשיב על שאלתך וְדברתי אֵת כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל.

ולפירושו: הו' היתירה מלמדת כביכול כאילו כתוב פעמים וְדברתי, הראשונה בכללות והשניה בפרטות.

והעיר אבי עזר על פירוש זה של האבן עזרא: ומה שכתב הרב וי"ו ואת כל אשר אצוה וכו' וכן נמצא ברש"י, ותימא שלא נמצא כן לפנינו בכל ספרי הגולה, ואף בעל אור תורה ושאר מגייהים לא הביאו כלל גירסא זו.

לפשוטו של מקרא קשה למצוא פתרון, כי יש שרצו ליחס את הו' היתירה כביכול לפירוש הפשט הן אצל רש"י והן אצל האבן עזרא, ולא שבאמת היתה ו' יתירה. ויש שרצו לומר שהמסורה הנכונה נקבעה לאחריהם. ויש שרצו לומר על פי מסכת קידושין שאין בקיאים בחסרות ויתירות, אלא שהסבר זה יתאים היכא דלא ישתנה פשט הכתוב. אך כאן הרי נשתנה פשט הכתוב ומבטאו, עד שרש"י הוצרך להוסיף את המלה **הוא**.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

קרי **קצותיו** וכתוב **קצותו**. בשני ווי"ן, ובלא יו"ד.

והרי **דיבור ה'** היורד משמים אשר עליו נאמר בפרשת **תרומה** וְדַבַּרְתִּי אִתָּךְ מֵעַל הַפֶּפֶרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכֶּרְבִּים אֲשֶׁר עַל-אֶרֶץ הָעֵדֻת אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַנֶּה אוֹתָךְ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְמַצָּא בְרַש"י תוספת הו" ב, הרי **דיבור זה** נאמר מעל הַפֶּפֶרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכֶּרְבִּים אשר **מִשְׁנֵי קצותיו** - אל אזניו של משה. כמבואר בפרשת ויקהל: קרי **קצותיו** וכתוב **קצותו**. בשני ווי"ן. ומפרשת ויקהל נלמד על פרשת תרומה, וכן **תִּפְתָּר הו'** שעודפת בספרו של רש"י **ולכאורה** נעלמה בדור שלאחריו, אשר **היא היא** אותה הוא"ו היתירה שב**קצותו**, היא היא הוא"ו שב**אֵת**. והועברה מהקריא של **אֵת** ונוספה לכתוב של **קצותיו** ונכתב **קצותו**.

ובשימת לב, בהתווסף הו' למלה **קצותיו**, נעלמה ממנו **הי'** ונקראת: **קצותו**. [ולא קצותיו].

וכמו שפירש הנצי"ב מוולוז'ין בסוף פרשת נשא: [ז,פט'] וּבָא מִשָּׁה אֶל-אֱהִל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת-הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוִי מֵעַל הַפֶּפֶרֶת אֲשֶׁר עַל-אֶרֶץ הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכֶּרְבִּים וַיְדַבֵּר אֵלָיו: **שני אופני דברות** היו שם. **האחד** פרשיות שבתורה מיד ולדורות. **השני** לצורך שעה. והראשון שהוא הדבור המובחר [**מִדְּבַר אֱלֹוִי** זה שפירש בנוסח **אֵת**] היה בא ממקום מצומצם מעל הכפרת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים, וגם **וַיְדַבֵּר אֵלָיו** דברות **לצורך השעה** [וַיְדַבֵּר אֵלָיו, זה שפירש בנוסח **ואת**].

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח,
יש להבין ייתור האות ו' על דרך
של ליערבינהו וליתנינהו.

כלומר: לערב את פרשת ויקהל עם פרשתנו, פרשת תרומה, ולשנות ולהקיש מזה על זה ומזה על זה:

מובא בפרשת ויקהל (שמות לז,ח')
במעשה הכפורת **והכרובים:** פְּרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֵּה וּכְרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֵּה מִן הַפֶּפֶרֶת עֲשֵׂה אֵת הַכֶּרְבִּים מִשְׁנֵי קצותיו.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

גם היא מורה על חיבור בין האות ה' והאות א' שהוא החיבור בין השמים והארץ.

ובדורות שלאחר מכן עם ירידת הדורות, ירדה שכינה בדרגתה, כביכול, ועברה **מקצה אל קצה** וזה הנקרא משני **קצוותו**.

ואשר על כן, הו' עברה מהמלה **וְאֵת** שהיא בגילוי של הקריא, למלה **קצוותו, אל הכתיב, שם היא בהעלם** שהרי אינה נהגית. **וגם היו"ד נעלמה לה מהמלה קצוֹתָיו, ונותר הכתיב קצוותו.** וכן אין עוד צורך במלה **הוא** להבנת הפשט. ונשארנו כביכול יתומים מן הו' ומן המלה **הוא, ומן** האות י' שבכתיב, ורק ב"קריא" נשארה האות י' במלה **קצוֹתָיו, היא היו"ד המורה על דבור ה' הירוד משמים אל בין שני הכרובים לאזניו של משה.**

ועל דרך המוסר יאמר, שהלימוד תורה של כל אחד ואחד בכל הדורות, מחזיר עטרה ליושנה, כאשר הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, וכן

ואשר על כן, יאמר על דרך הסוד, שה"ו"ו מורה על חיבור שמים וארץ, וה"י"י יורה על דרגה של שכינה העליונה. ובימי רש"י והאבן עזרא, היה חיבור בין שמים וארץ בדרגה עליונה, וחיבורם ופירושם יוכיח שהוא כעין **אספקלריה המאירה, בדרגה של שכינה עליונה, השורה ביני** עמודי של בית מדרשם, וכנ"ל שנתאוה לו הקב"ה לדור בתחתונים. ולכן פירושם מאיר כמנורה שבמשכן.

ובהיות הו' במלה וְאֵת, הוצרך רש"י להוסיף את המלה הוא לפשוטו של מקרא. וכנ"ל: **וְאֵת פֶּלֶאֱשֶׁר אֲצִנָּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוא. והמלה "הוא", כמבואר בשערי אורה, היא כינוי קודש לגילוי שכינה של מעלה בעולם האצילות.**

היוצא מכאן, איפוא, ו' של ואת הוא חיבור שמים וארץ, וכן בתורה הק' בתחילתה נאמר בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והמלה א"ת היא אותיות תורה. שמהם נבראו שמים וארץ. והמלה **הוא** אשר הוצרך רש"י להוסיף בפירושו, היא מורה על שכינה עליונה, כאשר הו' במלה **הוא**

לעומקו של מקרא פר' תרומה

בדרום. ורמזו בזה שרק המתקשה בלימודו ומתגבר על קשייו יזכה לחכמה, וזה העמל שדברו בו בכל מקום, שתהיו עמלים בתורה. להקשות קושיות ולתרץ תירוצים. והוא אומר:

מְקֻשָּׁה תִּיעָשֶׂה הַמְּנוּרָה.
ועל דרך הצח יאמר: אם תלמדנה כמקֻשָּׁה - תִּיעָשֶׂה ת"ח, וכפי שתעמול כן יהיה עוזך מקדש כמנורה המאירה.

ואשר על כן תדרש המנורה כנגד התורה הקדושה.

מְקֻשָּׁה שכל התורה כולה שבכתב ובע"פ מדרשים ואגדות הלכות ומוסר כל התורה כולה **מקשה אחת** היא, ולכן מה שכסתה כאן גלתה התורה במקום אחר, כי הכל אחד.

ועוד, שכל התורה כולה היא השכל האלקי הנעלם מכל רעיון. ובאשר על כן היא לא רק **מקשה אחת** אלא גם **קושייה אחת**, שלולא חז"ל משנה וגמרא ומדרשים ואגדות ומפרשים שבכל הדורות, היתה התורה כחידה שאין פותר לה. ושבעים פנים לה כשבעת קני המנורה, והיא כים שאין לו סוף ומעמקים ללא גבול, **עד ירכה עד פרחה מקשה היא.**

ההבל היוצא מלימודיהם ועמל פיהם של ת"ח שבכל הדורות, מחזיר עטרה ליושנה, ואת השכינה אל בין שני הכרובים, ומתגלה שם ה': באות **י'** שבקריא שבמלה קצותיו, ובאות **ה'** שבראש המלה הוא בפירושו של רש"י, ובאות **ו'** שבמלה קצות שבכתיב, היא הו' שבאות **ה'** בפירושו של רש"י, ובאות **ה'** המתגלה עם הבל הלימוד של עמל התורה. והרי ה' שלם, ומצפים לכסא שלם למחות שמו של עמלק ולבנות בית הבחירה בב"א.

מְקֻשָּׁה תִּיעָשֶׂה הַמְּנוּרָה (כה, לא')
ברש"י משה רבנו נתקשה במעשה המנורה, וזרקה לאור ויצאה מאליה.

ורמזה הכתוב שנתקשה משה באמרו **מְקֻשָּׁה** תיעשה המנורה, ולכן כתיב **תיעשה** עם יו"ד. שהיו"ד תורה על **יחידו של עולם**, שעל ידו נעשתה המנורה.

ובהיות המנורה כנגד החכמה, אמרו הרוצה להחכים ידרים, כמנורה שהיא

לעומקו של מקרא פר' תרומה

והאש שעל גבה העולה מאליה היא שלהבת לימוד התורה.

ומלקחיה הם הלקח והפלפול שאדם מדשן בו את המנורה,

ומחתותיה הוא לשון נחית יורד לעומק הענין,

ושלשה קנים מצדה האחד הוא צד **החסד**, תורת חסד על לשונה.

ושלשה קנים מצדה השני הוא צד **הגבורה** של השם עוז לעמו יתן, **ובימין** הם חכמה חסד נצח היונקים זה מזה, **ובשמאל** הם בינה גבורה הוד היונקים זה מזה. והם שש ספירות.

והקנה האמצעי **הוא היסוד** המבריח מלמעלה למטה, ומחבר בין כתר עליון היא **השלהבת** העולה מאליה לבין הכתר התחתון הוא **הירך** הוא המלכות. ומלכות בלשון ארמית הוא ריכא, והוא אותיות ירך.

והשמן הוא ספירת הדעת, המחברת בין הספירות של הבינה והחסד. והשמן הוא בחינת החכמה, וזה שפירש רש"י דא לדא נקשן, שעל ידי לומדי

ירכה היא התורה **שבכתב**. היא **הנגלה והפשוט**. היא מלחמתה של תורה. **כנאמר** [תהלים מה,ד':] תגור תרַכָּךְ על יַרְךָ גְבוּר הוֹדֶךָ וְהִדְרָךְ: ודרשו בו [שבת סג.] א"ל רב כהנא למר בריה דרב הונא האי בדברי תורה כתיב. ופירש רש"י שם: הוי זהיר לחזר על משנתך שתהא מזומנת לך בשעת הדין להביא ראיה כחרב על ירך גבור לנצח במלחמה והוא הוֹדֶךָ וְהִדְרָךְ.

וכפתוריה ופרחיה הם הרמז והסוד.

וגביעיה המשוקדים הם המדרשים, ולכן שלשה גביעים משוקדים בכל קנה לומר לך שהמדרשים חלוקים לשלשה. מדרשי אגדה, מדרשי הלכה ומוסר ודרך ארץ.

וכפתוריה הם הרמזים ככפתור הזה שאין לו פתחים וריבועים אלא עגול הוא מכל צד וכל עיגול מרמז על האמצע כנודע על יחידו של עולם.

והפרחים הם הסודות המציצים מן החרכים.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

הנרות הם המנרה שבלי הנרות אין למנורה תפקיד וכלי המנורה אין הנרות ממלאות את ייעודן אף כי יאירו בפני עצמן.

וקני המנורה הם לשון קניין, קניין התורה. הם הקנים היוצאים מן המנורה, וכל הקניינים והחידושים בפרד"ס הם הם נר מצוה ותורה אור, ולכן כתיב מקשה תיעשה המנורה.

וְעֲשִׂיתָ אֶת-גִּרְתִּיָּה שְׂבָעָה וְהֵעֵלָה
אֶת-גִּרְתִּיָּה וְהָאִיר עַל-עֶבֶר פְּנֵיהָ
(כה, לז')

בשימת לב, פתח בלשון רבים, גִּרְתִּיָּה, וסיים בלשון יחיד, וְהָאִיר. והאירו הוי ליה למימר.

ויש לומר על דרך המשל והנמשל, ועל דרך המוסר: שכל יחיד ויחיד שליחותו היא להאיר על עבר פני'ה. ומה הוא עבר פני'ה, חלקהו לשתי מילים: פני ה'. שכל יחיד ויחיד בהיותו מקיים שוית'ה לנגדי תמיד, יקיים גם נר ה' נשמת אדם, שתהיה

התורה בבית המדרש שמכים זה בזה ומקישין זה על זה יוצאת ההלכה מבוררת. ונרמז בזה שהמכה הראשונה על הזית, ממנה יוצאת הטיפה הזכה והמבוררת למנורה, והשאר למנחות. וכן דא לדא נקשן, זה לזה מקשים כר' יוחנן ור"ל שהקשו זה לזה כ"ד קושיות ותירצו כ"ד תירוצים, וממילא רווחא שמעתתא. והיינו כד של שמן בכד של שמן, והוא שאמר הכתוב [ישעיהו נד, יב'] וְשִׁמְתִי פְּךָ כְּד וְשִׁמְתִיךָ, שת"ח מאירים כשמש וכמאור המנורה בחכמתם.

המנורה ככלל וכפרט

קני המנורה. משמע שהקנה האמצעי הוא הנקרא מנורה, והצדדיים הם קני המנורה, קני האמצעי. יוצא איפוא שחלק מן המנורה נקראת על שם כולה וכל המנורה נקראת על שם פרטיה, והוא עניין של מקשה אחת. וכן היא התורה חטיבה אחת, כשכל פרט ופרט ממנה נקרא על שם כל התורה כולה וכל התורה כולה נקראת על שם הפרט ולכן מנרה היא אותיות ה"ם נ"ר. הם

לעומקו של מקרא פר' תרומה

למנורה, שבשניהם החלק הוא השלם והשלם הוא החלק, והמנורה נקראת מקשה אחת והמשכן נאמר בו והיה המשכן אחד.

ובזה נרמז הקשר בין כנסת ישראל להקב"ה. לומר לך, שהקב"ה וכנסת ישראל חד הם ומקשה אחת הם, הן בכלל והן בפרטים, שאין הפרט מפורד מן הכלל אלא הפרט הוא הארה של חלק מהכלל, וכן השגחת ה' הפרטית על כל אחד ואחד היא חלק מהשגחת ה' הכללית, אשר אין לפורטה, וזה אומרם בס' הק' אורייתא וקוב"ה וכנסת ישראל כולהו חד.

וְעֵשִׂיתָ אֶת-הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֲמֻדִים (כו, טו')

במדרש תנחומא והביאו רש"י, ומאין היו להם במדבר, יעקב אבינו צפה ברוח הקדש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם כשיצאו ממצרים עכ"ל.

נשמתו מאירה לנוכח פני ה'. ולזה אמר וְהָאֵיר עַל-עֲבָר פְּנֵי - ה'.

המשכן ככלל וכפרט
וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר וְרִיעוֹת
(כו, א')

המשכן האמור כאן אינו אלא היריעות. ונקראו היריעות משכן, שעל ידן ועליהן תשרה השכינה בכסותן את הקרשים.

יוצא איפוא, שהיריעות שהן חלק מהמשכן נקראו משכן, והמשכן כולו נקרא משכן. לומר לך שאין לחלק בפרטי השכינה הק'. ולית אתר פנוי מיניה, אלא מלא כל הארץ כבודו. וככתוב וכבוד ה' מלא את ההיכל. וכן מציינו במנורה כנ"ל. שאין לחלק בחכמת התורה אלא היא כולה מקשה אחת וכנ"ל.

ואשר על כן נסמכו שתיהן יחד, המנורה והיריעות.

ובזה ינתן טעם, מדוע החל ענין היריעות ב' החיבור. וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה וגו'. להקיש היריעות

לעומקו של מקרא פר' תרומה

אלא עשהו למשכן כפרה על מעשה העגל.

וכאומרו, אחותי כלה, אע"פ שחטאת לפני לא אעשה בך כלה, ולא אסלק שכינתי מעמך, אלא **אדרבה** באתי לגני, לגנוני, למנוחתי, למקום שהוא עקרי מתחלה. וכנאמר (תהלים קל"ב, יד') **זאת מנוחתי עדי עד פה אשב פי אותיה**.

ויש לשאול, מה ראה יעקב אבינו מכל י"ג דברים שנמנו כאן למשכן לדאוג דוקא לעצי שטים.

ויש לומר, שרצה להזהיר לבניו שאין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסת בו רוח שטות. ויבואו עצי שטים ויכפרו על רוח שטות.

ועל פי זה יובן מדוע פרט לך המדרש שדוקא נטיעות לקח עמו, ולא עצים ממש. ללמד את בניו שיצר האדם רע מנעוריו, וגדל עמו מנטיעה לעץ גדול וחזק.

ורמז להם בזה שאם יצר הרע כך הרי יצר הטוב על אחת כמה וכמה, שמידה טובה מרובה. **ויש לטפח אותו** מנטיעה רכה עד שיצמח להיות עץ גדול וחזק ואיתן כנגד יצר הרע. **ושמא י"ל** שלכן אמר עצי שטים

ויש לשאול לדברי המדרש, שהרי המשכן היה לכאורה כפרה על מעשה העגל, ולא כן נאמר במדרש שעתידין לחטוא, אלא רק שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר.

ויש לומר, שהמשכן נועד להיות כביכול דירה להקב"ה מכל מקום. וכפי שמובא בתנחומא עה"פ **באתי לגני אחותי פלה** (שה"ש ה, א). אמר רבי שמואל בר נחמן, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, **נתאנה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים**.

ואדרבה, בגלל החטא לא דר למטה אלא סילק שכינתו למעלה, כהמשך המדרש: אמר ליה הקדוש ברוך הוא [לאדם הראשון], **כף הייתי מתאנה שיהא לי דירה בתחתונים כמו שיש לי בעליונים, ודבר אחד צויתי אותך ולא שמרת אותו. מייד סילק הקדוש ברוך הוא שכינתו לרקיע הראשון**.

ואשר על כן יש לומר כי המשכן אמנם ניתן לישראל על שנתאנה הקב"ה לדור בתחתונים בתוך עמו מכל מקום. ובעבור חיבתו לעמו לא סילק שכינתו לעליונים ועל אף החטא,

לעומקו של מקרא פר' תרומה

וּמֵאֵת הָאֲדָנִים הם כנגד מאה ברכות בכל יום, שהיה ר' מאיר דורש את הפסוק מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה, (דברים י, יב) וכפי שדרשו (מנחות מג:): אל תקרא מ"ה אלא מא"ה. שעל ידי מאה ברכות בכל יום נדחה יצר הרע ומפנה מקום להשרות על האדם שכינה. וכנ"ל שנאמר ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד.

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וגו' וְצִפִּיתְךָ אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מִבֵּית וּמִחוּץ תְּצַפְּנוּ וגו'. (כה, י-יא')

מִבֵּית וּמִחוּץ תְּצַפְּנוּ

יש לשאול, יוצא איפוא שהלוחות לא היו בארון עץ אלא בציפוי של זהב. ומדוע לא יהיה הזהב חוצץ בין התורה והעץ. והרי הציווי הוא וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כה, י). וי"ל דהציפוי טפל הוא לעץ חיים, והוא בטל לו ולכן הוא נעשה חלק ממנו.

ובא לרמוז לנו שכן כל פירושי הזהב של חז"ל על כל התורה כולה, רש"י תוספות, ראשונים ואחרונים, הם חלק בלתי נפרד מהתורה הקדושה. וכמו שאמרו שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש לפני רבו נאמר כבר הלכה למשה מסיני.

עֲמֻדִים. שעומדים בפני יצר הרע כתריס בפני הפורענות.

וְהִבְרִיתְךָ הִתִּיכֵן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן-הַקֶּצֶה אֶל-הַקֶּצֶה. (כו, כח')

ובהמשך להנ"ל ירמוז על מלחמת היצר של רוח שטות. ואשר על כן ציוה הקב"ה שיהיה המשכן אחד והברית התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה, שרק בדרך זאת יכול היצר הטוב להתגבר על היצר הרע, לאסוף כל הכוחות מן הקצה אל הקצה, ולהבריה תרתי משמע. ולהבריה מן האדם את היצר הרע, ולנעול בפניו שלא ישוב לכסלה עוד.

ולכן צוה על אדנים מתחת ועל טבעות מעל, שמלחמת היצר צריכה להיות מכף רגל ועד ראש. ומלחמה זו נסמכת על האדנים שהם כנגד אדנות, במלכותא דארעא, ועטוּרָה בטבעת לראשה ככתר עליון, שהוא אה"ה אשר אה"ה במלכותא דרקיעא, אשר שם מקור הרחמים, וביניהם הקר"ש האחד, המרמז באותיותיו על קריאת שמע המחבר בין הכתר העליון במלכותא דרקיעא, ובין אדנות במלכותא דארעא, והקשר זקוף כאות ו' שבשם הויה, המחברת שמים וארץ.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

וייש לומר, לדעת רבא אין לצאת מבית המדרש אפילו לצורך גמילות חסדים, ולדעת אבבי - פרט ללימוד יש לעסוק גם בגמילות חסדים, וביטא זאת ביוצאו החוצה מחוץ לבית המדרש להראות כלפי שמים. וזה שאמרה תורה: **מבית ומחוץ תצפנו**.

וְיִי הָעֲמוּדִים וְחֲשׂוּקֵיהֶם כֶּסֶף
(כז, יא').

על דרך הרמז והסוד הם הווי"ם של שמות ה' במילואותם. והם שלש אפשרויות של מילוי הווי"ם.

והם שמות ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. והם השמות השולטים בעולמות אצילות בריאה יצירה עשייה. כזה:

יוד	הי	ויו	הי	[עב אצילות]
יוד	הי	ואו	הי	[סג בריאה]
יוד	הא	ואו	הא	[מה יצירה]
יוד	הה	וו	הה	[בן עשייה]

והווי"ם היא כנגד היסוד והתפארת המחברים בין המלכות דלתא ובין הכתר העליון, בחיבור של חשק העולמות וכוסף הבריאה כולה אל

ועל דרך הצח, מבית ומחוץ תצפנו מבית המדרש ומחוצה לו, גם כשאתה צריך לילך לענייניך, תצפנו. תצפה לו, לצופה ויודע סתרינו.

ועל דרך הרמז ירמזו אליו מליא למחלוקת בין אבבי ורבא בהיותם דרדקים אצל המלמד רבה, כמובא במסכת ברכות מח. [ויש דיעות לגבי זהותו של רבא במחלוקת זו ואין כאן המקום].

אבבי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה [אבבי ורבא ישבו לפני רבה המלמד, בהיותם דרדקי]. אמר להו רבה למי מברכין, אמרי ליה לרחמנא. ורחמנא היכא יתיב [וקוב"ה היכן הוא יושב?]
רבא אחוי לשמי טללא [הראה כלפי התקרה] אבבי נפק לברא אחוי כלפי שמיא [אבבי יצא החוצה והראה כלפי השמים].

אמר להו רבה תרוויכו רבנן הויתו, [שניכם עתידים להיות רבנן] היינו דאמרי אינשי בוצין בוצין מקטפיה ידיע. [הקישואין והדלועים מקטנותם ניכרת גדלותם].

והוינן בה, במחלוקת זו שבין אבבי ורבא, מה היה החילוק ביניהם, הרי סוף כל סוף שניהם הראו כלפי מעלה.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

לפרשת זכור

**זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ עֲמֶלֶק
בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וּגּוֹ'
תְּמַחֶה אֶת-זְכֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח**

(פרשת כי תצא כה, יז).

נעץ הכתוב תחילת פרשת כי תצא בסופה. כי עמלק הוא היצר הרע, והוא רצועת מרדות לישראל, ולא דברה התורה אלא כנגדו, והיא המלחמה התמידית של האדם מישראל להתגבר על עמלק.

לֹא תִשְׁכַּח. בארמית **לא תמצא**. מלחמתך תהיה מלחמת חרמה עד שלא ימצא אצלך כל שמץ מנהו, מיצר הרע.

ועל דרך הצח, הטעם במלה **לא** [תִשְׁכַּח] הוא בטפחא. **לא תִשְׁכַּח.** והטפחא היא מעין הפסקה קלה, ולא בהכרח מחוברת עם המילה שלאחריה.

ולכן יִדְרֹשׁ לעומקו של מקרא, אם לא תבערו לעמלק כליל, אז **תִשְׁכַּח**, תמצאהו בך יותר ויותר.

או כלך לדרך זו, אם **לא** תתן לו מקום בעולמך, אז יתקיים בך **תִשְׁכַּח**. **תִשְׁכַּח** ממנו, ותחתיו **תמצא יראת**

בוראה. וכנ"ל בענין של ושמן למאור עי"ש.

ועל דרך הצח, יקראו ג' האפשרויות של ווי העמודים על שם ג' עמודי העולם, **תורה עבודה וגמילות חסדים** אשר כדי לקיים שמים וארץ יש להוסיף בהם עוד ועוד ללא הפסק כלל. ולכן נקראו ווי"ם שיהא מוסיף והולך בהם **עד בלי די**.

ולעומקו של מקרא יאמר, שהאות **ויו** דעולם האצילות שהיא בגימטרי' כ"ב היא כנגד **עמוד התורה** הכתובה **בכ"ב** אותיות, והאות **ואו** דעולם הבריאה והיצירה שהיא בגימטרי' י"ג היא כנגד **עמוד העבודה והתפילה**, אשר ברית כרותה להם שי"ג מידות של רחמים אינן שבות ריקם, והאות **וו** דעולם העשייה שהיא בגימטרי' י"ב היא כנגד **עמוד הגמילות חסדים**, של י"ב שבטים הנקראים רחמנים ביישנים וגומלי חסדים.

לעומקו של מקרא פר' תרומה

אם ימצא בך עמלק, **"וְלֹא יָרָא"** אישראל קאי. ואם לא ימצא בך עמלק, **"וְלֹא יָרָא"** אעמלק קאי. ובלי יראת אלקים אין לו קיום.

והוינן בה, לשיטת רש"י. מה היא יראת אלקים שהיה לכאורה ראוי לעמלק להיות, כדי לומר **וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים**.

ויש לומר, שיראת אלקים שלו, של עמלק, **כביכול**, לעשות רצונו ית' להיות רצועת מרדות לישראל.

והוא אינו יודע כי **כאשר** יעשה יותר מכפי שצוה, יקרא **וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים**. ואשר על כן יוטעם **וְלֹא יָרָא**, בטיפחא. להיות כפירש"י או כפי' אוה"ח הק', שאינו ירא כאשר עושה יותר ממה שצוה.

ועל דרך הצח, ישלימו פירושיהם זא"ז, שעל כן תבוא הטיפחא: **לומר** שהיא כברכת יצחק לעשו: והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך. ופירושו כעין נוטריקון: תרי"ד - כאשר **תראהו יורד** ביראת שמים ופרקת עולו. שכאשר ישראל אינו ירא הרי עמלק רצועת מרדות. וכאשר עמלק אינו ירא, הרי תמחה את זכרו. ובכך משלימים פירושי רש"י ואוה"ח הק' זה את זה.

אלקים. שנאמר בפרשת עמלק **וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים**.

וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים. **פירש רש"י** ולא ירא עמלק אלהים מלהרע לך.

ומובא בשפתי חכמים שדייק כן מאחר ו"ע"ף ויגע" הם תואר, כיצד היו ישראל, ואם **יָרָא** מתיחס לישראל כתואר היה צריך להיות מנוקד ב"שוא". כזה: ולא **יָרָא** אלקים. ומאחר ונכתב בקמץ כפעל, **וְלֹא יָרָא**, בהכרח אינו מתיחס לתואר של ישראל אלא לעמלק שלא היה יָרָא.

ואוה"ח הק' פירש ולא יָרָא - **ישראל**, מתוך שהיה ע"ף ויגע, ולא היה בו כח לעמוד כנגד יצר הרע המסיתו מיראת אלהים.

ויש ליתן טעם מה הכריח את אוה"ח הק' לפרש כן שישראל הוא שלא היה ירא.

ושמא יש לומר משום טעם הטיפחא שבמילה יָרָא. שכן הטיפחא היא כעין הפסקה קלה, ועומדת קצת בפני עצמה. וכה יקרא: ואתה ע"ף ויגע ולא יָרָא.

ולעומקו של מקרא נראה לישב דבריהם על דרך המוסר, כאומרו:

לעומקו של מקרא פר' תרומה

לענין

מחית זכר עמלק

יש לשאול, הרי מצות הזכירה ומצות המחיה נראות כתרתי דסתר.

ועוד, לכאורה עדיף למחותו מעל השמים **בשרשיו** מאשר מתחת השמים, ששם רק **ענפיו**.

ועוד, הרי עמלק מעולם רצועת מרדות לישראל ביד ה', (כמובא במדרש רבה במדבר חקת פרשה יט), והיאך יצוה למחותה.

ועוד, מהו שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק. המילה לך נראית כמיותרת. **ועוד**, אם המצוה עלינו למחות מהו שכתוב **כי-מחה אַמְחָה אֶת-זְכָר עַמְלֵק** (שמות יז, יד) שהכתיב הקב"ה כביכול על **עצמו**.

והנראה לומר תשובה אחת לכל השאלות.

שעיקר מצות מחית עמלק היא למחות את העמלק אשר בתוכנו, ומחיה זו יש לזכור בכל עת ובכל שעה, כפי שאמר ר' לוי בר חמא אמר ר"ש בן לקיש (ברכות ה.) **לעולם** ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנא' (תהילים ד-ה) רגזו ואל תחטאו וכו'.

ובהכניע האדם את יצרו הרע, ממילא אין צורך בעמלק כרצועת מרדות לישראל ביד ה', וממילא בזה מכניעים את עמלק **בשרשו**, וכפי שאמר ר' יוחנן משום רבי יוסי (ברכות ז.). טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר מכמה מלקיות וריש לקיש אמר יותר ממאה מלקיות.

ולכן אמר הכתוב **אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק. וידויק על דרך הרמז**, ע"י טעם ה**טיפחא**, במילה לְךָ שהיא כעין הפסקה קלה. ולכן לא תהיה המילה לְךָ מחוברת עם עַמְלֵק **שלאחריה** אלא תדרש בפני עצמה. **אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ, עַמְלֵק.** אל תקרי אשר עשה לך, עמלק, אלא **אשר עשית אתה לך**, לעצמך, שהבאת עליך את עמלק.

ואשר על כן כתוב אחד אומר **תמחה**, שזה בידינו להכניע את יצרנו **בעוה"ז**, וכתוב אחד אומר **אמחה**, לעתיד לבא כדדרש רבי יהודה (סוכה, נב.) **לעתיד לבא** מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים וכו', והיינו **מחה אמחה מכח של תמחה**.

וזוה שבירך יצחק אבינו את עשו אבי אביו של עמלק, (וישלה, כז, מ') **וְהָיָה פֶּאֶשֶׁר תְּרִיד וּפְרָקָת עָלוּ מֵעַל צוֹאֲרָךְ.** ומובא ב**זוה"ק** (וישלה קע"א

לעומקו של מקרא פר' תרומה

ועל דרך הצח, נאמר לא תשכח בטיפוחא תחת המילה לא. לומר שהיא כעין הפסקה קלה, ואינה מחוברת לגמרי עם המילה שלאחריה. וניתנת להדרש בפני עצמה.

לומר לך שאם לא תשכח את רצועת העמלק, יתקיים בך האמור בשירת האזינו פי לא תשכח מפי נרעו. ופירש רש"י (דברים לא, כב) הרי זו הבטחה לישראל שאין תורה משתכחת מזרעם לגמרי. והא בהא תליא, שהם כשני צדדים של אותה המטבע. כשמתקיים זה לא מתקיים זה. ואם ח"ו מתקיים בהם לא, שאינם עוסקים בתורה, אז תשכח. מלשון ארמית תשכח ותמצא את עמלק.

ועוד על דרך הסוד, נאמר תמקה את-זכר עמלק, בצירה. ויש גורסים תמקה את-זכר עמלק, בסגול. ומובא בספ' הק' שצירה הוא ניקוד ספירת הבינה, שהיא במידת הדין. והניקוד סגול הוא מספירת החסד, במידת החסד והרחמים. ואשר על כן, כאשר מקיימים תמחה את זכר עמלק, בשני האופנים של הניקוד, מקיימים בזה דין לעמלק וחסד ורחמים לישראל.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

עמ'א) דהא בגין דיתבר חילא דאורייתא אזיל ואתתקף עשו. כאשר ישבר כח התורה ילך ויגבר עשו, הוא עמלק. וכמדרש תנחומא (שמות, יז, ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל בפינים. מהו פינים, שרפו ידיהן מן התורה ומן המצוות.

ועל דרך הצח, תובן המילה תריד בנוטריקון תראהו יורד, וכן תורה רפו ידיך.

ומה שנאמר במדרש רבה כדלעיל, שמעולם עמלק רצועת מרדות לישראל, רצוע"ה היא מאותיות יצרהר"ע. ושרשה למעלה מן השמים, ומקורה בבריאת העולם שבו נאמר "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין". ולכן לא ימחה עמלק מעל השמים, אלא ע"י הכנעת היצר הרע, שאז תפסק הרצוע"ה.

ואשר על כל הנ"ל יובן הפשט של תמחה את זכר עמלק. תמחה את הסיבה לזכרונו של עמלק.

וזה שאמר המן, (ג, ח) ויאמר המן למלך אחשורוש ישננו עם-אחד וגו'. ודרשו בו ישננו מן המצוות. וכאמרו, כשישנים מהמצוות הרצועה מתעוררת, וכשמתעוררים, הרצועה נעצרת.